

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Модуль 1

Філософія як універсальний тип знання. Історія філософії

Лекція 1. Вступ до філософії

Предмет, специфіка та функції філософії. Природа та предметна галузь філософського знання. Статус та роль філософії у сучасній культурі. Основні розділи філософії (онтологія, гносеологія, феноменологія, антропологія, аксіологія, соціальна філософія). Прикладні аспекти філософського знання (етика, естетика, філософія науки та техніки, історія філософії). Філософія як світогляд. Метафізика та діалектика як основні форми філософського світорозуміння. Основні питання філософії. Основні функції філософії. Питання про науковий статус філософського знання. Філософія у системі наук, її взаємозв'язок з іншими науками.

Лекція 2. Філософія стародавньої Індії та Китаю

Філософія Стародавньої Індії. Періодизація давньоіндійської філософії. Філософія ведичного та епічного періодів. Філософія ведичного періоду. Брахманізм. Філософія епічного періоду. Неортодоксальні школи індійської філософії (джайнізм, буддизм, філософія чарваків-локаятіків). Ортодоксальні школи в індійській філософії (міманса, веданта, санкх'я, йога, ньая, вайшешика).

Філософія Стародавнього Китаю. Становлення філософських шкіл Стародавнього Китаю. Періоди Шан та Чжоу. Школа прихильників Ін та Ян (натурфілософи). Даосизм - філософський і релігійний. Наївний матеріалізм Ян Чжу. Містицизм Чжуан-цзи. Школа служивих людей (конфуціанців). Конфуцій та його вчення. Вчення Мен-цзи. Вчення Сюнь-цзи.

Школа моїстів. Вчення Мо-цзи. Школа законників (легістів). Основні положення теорії Шан Яна та його реформи. Концепція Хань Фея. Школа номіналістів (школа імен). Навчання Гунсунь Луна. Філософія в часи династій Хань. Відхід від конфуціанської ідеології. Переорієнтація філософських поглядів. Вчення Ван Чуна. Буддизм і його критика. Неоконфуціанство. Філософія Хань Юя. "Сунська філософія". Суб'єктивний ідеалізм Ван Ян-міна.

Лекція 3. Антична філософія

Періодизація та особливості виникнення давньогрецької філософії. Протофілософія Еллади. Вчення «семи мудреців». Основні ідеї та проблеми античної філософії. Рання класика античної філософії (VI-V ст. до н.е.) – натурфілософія, досократики. Іонійська філософія: мілетська школа, діалектика Геракліта Ефеського. Італійська філософія. Піфагорійська школа. Елейська школа. Зенон Елейський. Вчення Емпедокла «Коріння всіх речей». Афіньська школа. Вчення Анаксагора. Атомістична школа. Левкіпп та Демокріт.

Середня класика античної філософії. Філософія софістів. Вчення Сократа (антропологія, етичний раціоналізм, діалектичний метод). Сократичні школи (кініки, кіренаїки, мегарики та ін.). Висока класика античної філософії. Синтез філософського знання: академія Платона, Аристотель та його школи. Платон: система об'єктивного ідеалізму, вчення про державу. Аристотель: єдина система наукового знання. Критика Аристотелем платонівської теорії ідей. Перипатетична школа та послідовники Аристотеля.

Елліністично-римська філософія. Епікуреїзм та вчення Епікура. Стоїцизм. Скептицизм. Еклектизм. Релігійна філософія пізнього еллінізму (неопіфагореїзм, неоплатонізм).

Лекція 4. Середньовічна філософія

Християнська філософія перших століть нової доби. Формування християнського світосприйняття. Вчення Філона Олександрійського. Ранні християнські ересі та ортодоксальне християнство. Гностицизм: Бог та людина. Маніхейство: дуалізм світобудови. Іудеохристиянські ересі. Апологетика та догматика. Вчення Кліменту Олександрійського, Оригена, Тертуліана. Патристика (IV-VI ст.). Вчення Аврелія Августина (Августина Блаженного). Східна школа патристики. Західна школи патристики.

Середньовічна філософія ісламського світу. Калам та його школи. Суфізм. Східний перипатетизм (аль Кінді, аль Фарабі, Ібн-Сіна). Мусульманські енциклопедії Сходу. «Послання» Братів чистоти. Філософські інтерпретації Біблії (раббаніти та караїми) у середні віки. Єврейська філософія та містика. Аристотелізм і Маймонід. Західний перипатетизм (Аверроес, Ібн-Хальдун).